

Smart City

De afgelopen jaren bent u waarschijnlijk wel een keer geconfronteerd met het fenomeen Smart City. Vooral bestuurders van de grote steden zijn er dol op. Amsterdam is wereldwijd zelfs één van de koplopers op het gebied van Smart City initiatieven. De echte betekenis van het fenomeen wordt echter slecht begrepen.

Jan Willem van de Groep

Het ideaal achter Smart Cities is het verhogen van de levenskwaliteit in steden. Men gaat ervan uit dat de stad door middel van 'smart' efficiënter georganiseerd kan worden en de afstand tussen de inwoners en het bestuur kan worden verkleind. In de ideale Smart City is alles verbonden via een netwerk van sensoren, internet en hoogstaande technologische apparaten met als motor het Internet of Things. Enerzijds dus een beter en efficiënter bestuur maar anderzijds ook de keerzijde dat inwoners continue in de gaten gehouden worden.

Smart City gaat volgens veel bestuurders ook om de participerende burger die gemak moet hebben bij de toepassing van technologie. Het gaat om oplossingen voor problemen zoals het bestrijden van de effecten van klimaatverandering, oplossen van vergrijzingsproblemen, beheer van infrastructuur en het slim sturen van water- en energievoorzieningen. Technologie en commerciële bedrijven zullen daardoor in toenemende mate het gedrag in de openbare ruimte sturen en beheersen.

Architect Rem Koolhaas heeft daar grote problemen mee. De slimme stad creëert in zijn ogen een infantiele burger die zich apathisch beweegt in de openbare ruimte. Ook het motief dat voor alle problemen een economisch gefundeerde oplossing voorhanden is gaat voorbij aan de vrijheid van leven die het verleden van een stad zo kenmerkt. Traditionele Europese waarden van vrijheid, gelijkheid en broederschap worden in zijn ogen vervangen door comfort, veiligheid en duurzaamheid. Ik denk dat hij zeker een punt heeft.

De idealen van een slimme stad gaan namelijk uit van een modelburger en het geloof van neutrale beslissingen met behulp van technologie. Wat dit betekent voor de burger is niet duidelijk. Het lijkt erop dat het vooral een feestje is voor de hogere en middenklasse. Het leven van de kapitaalcrachtige consument lijkt namelijk centraal te staan. De vraag is dan of een slimme stad ook plek biedt voor de niet-slimme burger. Burgers die zich niet committeren aan deze beweging of daar geen behoefte aan hebben. Burgers die geen internet hebben, burgers die niet beschikken over de smartphones en apps waarmee het leven een stuk aangenamer lijkt te worden. Burgers aan de onderkant van de samenleving. Met andere woorden: schept een smart city niet aanvullende ingrediënten voor een tweedeling in de samenleving?

Dat corporaties daar op de één of andere manier een rol in spelen lijkt mij evident. Er staan sociale huurwoningen in die slimme steden, bewoond door klanten waarvan een groot deel zich minder senang zullen voelen bij al dat digitale geweld. We kunnen straks zelfs de situatie krijgen dat het ene deel van de stad slim en het andere als dom te boek staat. Misschien moet u straks wel uw bezit scheiden in SMART/ niet-SMART bezit. Wees u in ieder geval bewust van deze beweging en de consequenties daarvan voor uw klanten. ■

Jan Willem van de Groep is founder van ARXlabs, Factor Zero en Challenge the Future en bedenker en initiator van de Stroomversnelling.